

Pohjois-Savon Liikunta ry:n yhdenvertaisuussuunnitelman perustana on yhdistyksen säännöt ja strategia, Suomen lainsäädännön velvoitteet (yhdenvertaisuuslaki 1325/2014, tasa-arvolaki 1329/2014 ja liikuntalaki 390/2015), urheiluyhteisön yhteiset Reilun Pelin ihanteet ja tavoitteet sekä yhteisen vastuullisuusohjelman 2020–2024 periaatteet. Suunnitelman työstössä on käytetty apuna oikeusministeriön ylläpitämää tietopankkia ja sen oppaita (yhdenvertaisuus.fi).

Yhdenvertaisuussuunnitelma, Pohjois-Savon Liikunta ry (PSL)

1. Yleistä ja perustelut

Pohjois-Savon Liikunnan mielestä liikunta on kaikkien perusoikeus. Pohjois-Savon Liikunta ry:n perustehtävänä on hyvinvoinnin edistäminen liikunnan ja urheilun avulla sekä liikunnan ja urheilun arvostuksen kasvattaminen. Strategiassamme mainitut arvot moniarvoisuus ja tasa-arvoisuus tarkoittavat:

- liikunta on kaikkien perusoikeus
- tasa-arvoisuus eri liikuntamuotojen välillä
- tarjoamme kaikille osaamistamme

Yhdenvertaisuuslain mukaan kaikki ovat samanarvoisia, eikä ketään saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen. Syrjinnässä ei ole aina kyse aktiivisesta toiminnasta, vaan syrjintää voi olla myös toimimatta jättäminen. Yhdenvertaisuuslaki velvoittaa viranomaisia, koulutuksen järjestäjiä ja työnantajia arvioimaan ja edistämään yhdenvertaisuutta omassa toiminnassaan. Edistämisvelvollisuus koskee kaikkia laissa mainittuja syrjintäperusteita.

Tasa-arvolla tarkoitetaan sitä, että ketään ei ilman hyväksyttävää perustetta aseteta eriarvoiseen asemaan sukupuolen perusteella. Tasa-arvosta on pidettävä huolta kaikilla yhteiskunnan alueilla. Tasa-arvon perusteet on kirjattu tasa-arvolakiin, joka kieltää syrjimästä sukupuoleen tai sukupuolisen suuntautumisen perusteella.

Saavutettavuus tarkoittaa esteettömyyttä verkkoympäristössä eli sitä, että mahdollisimman moni erilainen ihminen voi käyttää verkkopalveluja mahdollisimman helposti. Saavutettavuus parantaa yhdenvertaisuutta digitaalisessa yhteiskunnassa. Saavutettavassa verkkopalvelussa on huomioitava tekninen toteutus, helppokäyttöisyys ja sisältöjen selkeys ja ymmärrettävyys.

2. Prosessin kuvaus ja nykytilan kartoitus

Ensimmäinen Pohjois-Savon Liikunnan yhdenvertaisuussuunnitelma tehtiin syksyllä 2016. Tuolloin toteutettiin henkilöstölle, hallitukselle ja jäsenistölle suunnattu yhdenvertaisuuskysely, josta saatujen vastausten perusteella yhdenvertaisuussuunnitelmaa työstettiin. Työstössä oli mukana henkilöstöstä ja

hallituksesta koostettu nelihenkinen työryhmä (50 % miehiä, 50 % naisia). Suunnitelma esiteltiin Pohjois-Savon Liikunnan hallitukselle, joka hyväksyi sen marraskuussa 2016.

Yhdenvertaisuussuunnitelmaa päivitettiin laajemmalti vuonna 2020, huomioiden syksyllä 2020 tehty strategiapäivitys, vuoden 2020 tehdyn yhdenvertaisuuskyselyn tulokset, palautekeskustelut sekä vuosien varrella toiminnasta kerätyt toimialakohtaiset palautteet. PSL:n hallitus hyväksyi päivitetyn suunnitelman syksyllä 2020. Suunnitelmaa työsti keväällä 2020 koostettu PSL:n työntekijöiden työryhmä. Tarkemmat tavoitteet, vastuut ja aikataulutus on kuvattu myöhemmin tässä asiakirjassa kohdassa kehittämistoimenpiteet 2020–2024.

Yhdenvertaisuussuunnitelmaan on tehty aluejohtajan johdolla tarkistuksia marraskuussa 2023 ja suunnitelman sisältö on päivitetty ajan tasalle. Suunnitelmassa on huomioitu 2020 tehdyn kyselyn sisällöt ja kehitystarpeet. Lisäksi huomioon on otettu vuonna 2022 syksyllä tehdyn strategian seurantaan liittyvä jäsenkysely. Päivitykset on kirjattu myös kehittämistoimenpidetaulukkoon.

Yhdenvertaisuuskysely 2020

Henkilöstölle, hallitukselle, jäsenistölle ja muutamille tärkeille sidosryhmille (kunnat, tapahtumiin osallistujat) tehtyjen kyselyjen tulosten ja palautekeskusteluiden perusteella huomioitaviksi seikoiksi nostettiin:

- Toimialakohtaisesti uusien matalan kynnyksen harrasteryhmien perustaminen ja edelleen kehittäminen eri puolille Pohjois-Savoa
- Tapahtumien osalta osallistumisen laaja mahdollistaminen, esteettömät kulkureitit tapahtumapaikoille, tasa-arvoiset toimintatavat sekä erityisryhmien ja eri sukupuolten tasapuolinen huomioiminen osallistujissa, palkituissa ja ohjaajissa
- Henkilöstö ja hallitus ovat tasavertaisessa asemassa ja molemmat osallistuvat aktiivisesti kehittämistyöhön, toiminnassa ei ole syrjintää tai loukkaavaa kielenkäyttöä
- PSL:n viestintä koetaan avoimeksi, monipuoliseksi ja tavoittavaksi – erityisesti someviestinnän määrä ja taso sekä saavutettavuus nousevat esille
- Vähävaraiset huomioidaan hankkeiden maksuttomissa matalan kynnyksen toiminnoissa sekä erillisen rahaston kautta lasten ja nuorten liikunnan harrastamisen tukemisessa
- Sähköiset ja etäpalvelut ovat ajan tasalla ne koetaan myönteisenä kehityksenä

Kyselyjen perusteella kehittämiskohteiksi nousivat

- Pienempien kuntien ja yhdistysten parempi huomioiminen
- Esteettömyyden (mm. apuvälineitä käyttävät henkilöt) parempi huomioiminen mm. tapahtumissa
- Viestinnän kohdentamista myös suomen kieltä osaamattomille
- Yhdenvertaisuuden esillä pitäminen kaikessa toiminnassa
- Uusien toimintatapojen kehittäminen

3. Yhdenvertaisuus Pohjois-Savon Liikunnan toiminnassa

Toimintakulttuuri

Strategiamme mukaisesti toimintamme edistää liikunnallista elämäntapaa elämänkaaren kaikissa vaiheissa. Koko toimintaamme läpileikkaavat yhdenvertaisuus, kokeilukulttuuri, kehittämishankkeet ja digitaalisuus.

Toimintamme on kaikille avointa. Ilmapiiri on myönteinen ja erilaisuus on hyväksyttyä. Korostamme yhdenvertaista kohtaamista ja ohjeistamme henkilökuntaamme ja kouluttajiamme toimimaan niin, ettei syrjintää tai epäasiallista kielenkäyttöä tapahdu missään tilanteessa. Palvelumme ovat helposti saatavilla ja muuntautuvat ajan hengessä kysyntää vastaaviksi.

Tavoitteenamme on laatia syrjintätapausten menettelyohjeistus.

Viestintä ja saavutettavuus

Viestimme avoimesti ja käytämme monia viestintäkanavia, joiden avulla voidaan huomioida ja tavoittaa eri kohderyhmät tasapuolisesti. Viestintäkanavia ovat esimerkiksi sähköposti, nettisivut, some, esitteet, tiedotteet ja lehti-ilmoitukset. Tapahtumissa viestimme eri kielillä suomen lisäksi. Tapahtumien saavutettavuudessa otamme huomioon esteettömän liikkumisen. Avustajien osallistuminen on maksutonta.

Pohjois-Savon Liikunnan ja sen hallinnoimia eri nettisivuja kehitetään paremman saavutettavuuden takaamiseksi, esim. selkokieliäisyys, koneluettavat liitetiedostot, tekstin ja taustan kontrastit, tarpeeksi isot klikattavat alueet sekä omissa videoissa olevat tekstitykset. Pohjois-Savon Liikunnan nettisivuista tehdään saavutettavuusselosteet ja nettisivuja tarkistetaan säännöllisesti.

Ulkoisessa viestinnässä yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ovat luonteva osa jokapäiväistä toimintaa ketään syrjimättä, turhaa korostamatta ja monipuolisuutta vaalien. Käytämme viestinnässä syrjimätöntä kieltä ja kuvamateriaaleissa toteutamme tasa-arvoista julkaisuperiaatetta erilaiset ihmiset huomioiden.

Esteettömyys

Toimitiloihimme pääsy ei ole esteetön, koska uudet toimitilamme sijaitsevat urheiluhallin toisessa kerroksessa ja sinne ei ole hissiä. Tarvittaessa asiakastapaamisia voidaan järjestää alakerran urheiluhallin tiloissa, joihin on esteetön pääsy.

Tilaisuuksien ja tapahtumien järjestämisessä huomioimme esteettömyyden ja osallistujien mahdolliset erityistarpeet.

Tarjoamme palveluja kaikille ja meillä on valmius palvella asiakkaita useilla eri kielillä. Järjestämme tapahtumia ja koulutuksia eri puolilla Pohjois-Savoa alueellisen yhdenvertaisuuden ja maantieteellisen saavutettavuuden huomioimiseksi.

Osallistuminen ja vaikuttaminen

Osallistuminen ja vaikuttaminen on keskeinen osa PSL:n perustyötä. Ulkoisessa toiminnassa osallistetaan ja luodaan avoimesti yhteisiä kohtaamisen paikkoja sekä verkostoja kaikilla toiminnan osa-alueilla. Henkilökunnan ja hallituksen yhteiset vuosittaiset kehittämispäivät lisäävät järjestön sisäistä vuorovaikutusta, ymmärrystä ja vaikuttamisen mahdollisuuksia.

Pohjois-Savon Liikunnan toiminnassa yhdenvertaisuus näkyy mm. siten, että hallituksen jäsenissä noudatetaan 60/40 periaatetta ja ehdokasasettelu sekä valinta ovat avoimia (hallituksessa 2024-2025 on 60 % naisia ja 40 % miehiä). Hallituksen toiminnasta viestitään aktiivisesti ja läpinäkyvästi. Sukupuolijakauma huomioidaan mahdollisimman hyvin myös henkilöstön rekrytoinnissa sekä erilaisten työryhmien kokoamisessa. Tällaisia ovat esim. maakunnallisen urheilugaalan palkintoraati ja ehdollepanotoimikunta. Näissä ryhmissä huomioidaan soveltuvien osin myös maantieteellinen näkökohta, pienet ja isot urheiluseurat ja lajit, yksilö- ja joukkuelajit sekä erityisryhmät.

Koulutus ja tapahtumat

Matalan kynnyksen (= kaikille avointa ja soveltuvaa, maksutonta/edullista) harrastetoiminnan edistäminen yhdessä kuntien ja seurojen kanssa on yksi PSL:n perustehtävistä. Edistämme periaatetta, että jokainen voi harrastaa ja osallistua taito- ja tulotasosta riippumatta. Osallistumismaksut pyritään pitämään alhaisina ja koulutuksia/tapahtumia muokataan tarpeiden mukaisiksi. Koulutusta ja oheismateriaalia tuotetaan tarvittaessa myös muilla kielillä.

Valmentaja- ja ohjaajakoulutuksissa tuomme esiin eettisiä periaatteita, positiivisen ilmapiirin merkitystä sekä opetamme tunnistamaan syrjäntilanteita ja puuttumaan niihin. Kouluttajavalinnat tehdään henkilöiden osaamisen perusteella.

Lasten leirit ovat avoimia kaikille kiinnostuneille, mm. erityisryhmille. Leireillä tehdään ryhmän kanssa pelisäännöt. Tavoite on moninaisuutta kunnioittava ja jokainen osallistuja voi olla tilaisuuksissamme oma itsensä. Leiriläisten ja ohjaajien tulee noudattaa leirin järjestäjän arvoja ja sääntöjä sekä toimia niiden mukaisesti.

Tapahtumista viestitään tasapuolisesti, osallistujien erityistarpeet otetaan huomioon ja pyritään löytämään räätälöityjä ratkaisuja. Tilaisuuksissa pyritään ottamaan huomioon osallistujien yksilölliset tarpeet mm. erityisruokavalion tai muiden elämäntapaan liittyvien eettisten periaatteiden noudattamisen osalta. Tapahtumien puhujien ja esiintyjien valinnassa toimimme asiaosaaminen edellä, mutta pyrimme monipuolisuuteen, tasavertaisuuteen ja alueelliseen tasapuolisuuteen.

PSL työnantajana

PSL noudattaa reilun pelin ja hyvän toiminnan periaatteita. Kaikki työntekijät ovat yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia. Kaikkia työntekijöitä kohdellaan kunnioittavasti ja heidän näkemyksensä, asiantuntemuksensa ja kokemuksensa otetaan tasapuolisesti huomioon työtehtävissä ja työyhteisön päätöksenteossa.

Työhön rekrytoinnissa kaikilla päteillä hakijoilla on samanarvoiset mahdollisuudet tulla valituksi ja uudet työntekijät perehdytetään työtehtäviinsä huolellisesti. Työntekijöiden työolosuhteet on hyvin huomioitu uusissa toimitiloissamme mm. työergonomia, turvallisuus ja työn kuormittavuus. Oman hyvinvoinnin ja fyysisen kunnon ylläpitämiseen kannustetaan kaikkia työntekijöitä. Olemme laatineet kirjallisen henkilöstöliikuntasuunnitelman. PSL haluaa myös mahdollistaa työn ja työntekijän perhe-elämän sekä muun sosiaalisen elämän sujumisen mahdollisimman joustavasti.

Henkilöstölle on laadittu pelisäännöt, joissa käydään läpi työpaikan yhteiset periaatteet, toimintatavat ja käyttäytymissäännöt. Näiden pohjalta mahdolliseen epäasialliseen käyttäytymiseen puututaan mahdollisimman ripeästi. Lisäksi on tehty perehdyttämissasiakirja, joka selkeyttää tehtäviä ja vastuita uusien työntekijöiden perehdytyksessä.

4. Kehittämistoimenpiteet 2020 - 2024 (päivitetty 2023)

Tavoitteet	Toimenpiteet	Aikataulut	Vastuut	Seuranta
Yhdenvertaisuus	Osana strategiaa	Syky 2020	Hallitus, aluejohtaja, henkilöstö	Kirjattu strategiaan, päivitys 2023
Hallituksen ja henkilöstön kohtaaminen ja osallisuus	Säännölliset yhteiset tilaisuudet	1–2 kertaa vuodessa	Aluejohtaja	Todennetaan toteutuminen vuoden lopussa
Kouluttajien, ohjaajien ja talkoolaisten ohjeistus	Laaditaan ohjeistus kouluttajille/toimijoille tämän suunnitelman mukaisesta toiminnasta. Ohjeistukseen sisällytetään syrjintätapausten menettelyohjeistus.	Syky 2020	Toimialavastaavat	Tarkistetaan materiaalit ja todennetaan toteutuminen vuosittain
Yhdenvertaisuudesta viestiminen	Koulutuksissa, tiedotteissa ja viestimissä asian esillä pitäminen	Säännöllisesti ympäri vuoden	Toimialavastaavat, aluejohtaja, viestintä	Vuosittain
Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo käytäntöön	Otetaan entistä vahvemmin osaksi / ylläpidetään osana perustoimintaa sekä kehityskeskusteluiden sisältöä Lisätään yhdenvertaisuus ja tasa-	Päivitys 2020	Aluejohtaja, hallitus, henkilöstö	Palautteiden kautta vuosittain

	arvo koulutusten / tapahtumien palautekyselyihin Tarkennetaan viestintää ja saavutettavuutta: lisätään selkeyttä, sähköisiä työkaluja ja monikielisyyttä			
Saavutettavuus- seloste	Kehitetään PSL:n hallinnoimien nettisivujen saavutettavuutta	Vuosittain	Nimetty henkilö	Tarkistetaan vuosittain

5. Seuranta

Yhdenvertaisuussuunnitelmaa tarkistetaan ja sen toteutumista seurataan ja arvioidaan vuosittain. Yhdenvertaisuussuunnitelmaa päivitetään laajemmalti strategian päivityksen yhteydessä hallituksen ja henkilöstön yhteisessä tilaisuudessa. Päivityksen yhteydessä annetaan kaikille mahdollisuus arvioida toteutumista myös nimettömänä. Kehittämistoimenpiteiden toteutumista seuraavat ja arvioivat PSL:n aluejohtajan nimeämät henkilöstön edustajat (työryhmä). Työryhmä raportoi hallitukselle ja henkilöstölle syksyisin ja päivitystarpeet huomioidaan vuosittaisen toimintasuunnitelman laatimisessa.

6. Tiedottaminen

Yhdenvertaisuussuunnitelmasta tiedotetaan Pohjois-Savon Liikunnan luottamushenkilöille ja henkilökunnalle sekä myös jäsenistölle tarkoituksenmukaisin tavoin. Hallituksen hyväksymän suunnitelman päivityksistä tiedotetaan myös vastaavalla tavalla. Ajan tasalla oleva yhdenvertaisuussuunnitelma on saatavilla Pohjois-Savon Liikunnan nettisivuilla.